

TÜRKİYE'DE BAZI ORMAN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN SOSYO-EKONOMİK ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

Yrd. Doç. Dr. Devlet TOKSOY¹
Dr. Hasan AYYILDIZ²
Dr. Sezgin ÖZDEN³

Kısa Özet

17 Kasım 1857'de İstanbul'da açılan orman okulundan günümüze gelinceye dek dokuz orman fakültesi kurulmuştur. Orman fakültelerinin sayılarının artmasıyla birlikte artan öğrenci sayıları dolayısıyla da her yıl işsiz kalan orman mühendislerinin sayısı artmaktadır. Yeni orman fakültelerinin kurulduğu iller ve öğrencilerin sosyo-ekonomik durumları da orman mühendisi olarak mezun olacak öğrencilerin eğitim durumlarını daha sonra da mesleki yetkinliklerini önemli derecede etkileyebilecektir. Bu amaçla yeni açılan orman fakültelerinden bazılarında (Artvin, Çankırı, Kastamonu) ve K.T.Ü. Orman Fakültesi'nde 2000-2001 eğitim-öğretim yılında orman mühendisliği bölümlerine kayıtlı 817 öğrenciden 611'i ile (% 74.8) yüz yüze anket yöntemi uygulanarak bu fakültelerdeki öğrencilerin bazı sosyo-ekonomik özellikleri karşılaştırmalı olarak belirlenmeye çalışılmıştır.

1. GİRİŞ

Eğitim insanın tüm yaşamını etkileyen, yapılandıran bir süreçtir. Geniş anlamda eğitim bireylerin içinde doğup büyüdükleri, geliştikleri, yaşamlarını sürdürdükleri, toplumun değerlerini, bilgi ve becerilerini gelecek kuşaklara aktarma sürecidir de denilebilir. Bilimsel-teknolojik gelişim toplumdaki tüm dinamiklerle yakından ilişkilidir ve bu dinamiklerin lokomotifidir. Bilim ve teknolojiye amaçlanan düzeye ulaşmak bireylerin çok iyi bir eğitim almasına bağlıdır (SARIBAŞ 2001).

Ulusal ormancılık politikası amaçlarına ulaşabilmek için yararlanılan önemli unsurlardan birisi de "yetişmiş insan kaynakları" olmaktadır. Bu bakımdan eğitim-öğretim etkinlikleri önemli ormancılık politikası araçları arasında sıralanmalıdır (GÜMÜŞ 2000).

Ülkemizde ormancılık öğretimi kavramının ortaya çıkışı 19. yüzyılın ikinci yarısında gerçekleşebilmiştir. Ülkemizde ilk ormancılık yüksek öğretimi ise Fransız ormancı uzman Louis Tassy yönetiminde 17 Kasım 1857'de İstanbul'da açılan orman okulunda başlamıştır (ERYILMAZ 1993). Bu tarihten günümüze gelinceye dek ormancılık yüksek öğretimi sunan 9 fakülte kurulmuştur. Bunlardan yakın zamanda kurulan yedi tanesi yaklaşık aynı zaman diliminde açılarak pek çok konuda eğitim ve öğretime gerekli alt yapılarını kuramadan hazırlıksız bir şekilde başlamışlardır.

¹ K.T.Ü. Orman Fakültesi, Orman Müh. Böl., Orman Ekonomisi Anabilim Dalı, Trabzon.

² K.T.Ü. Orman Fakültesi, Orman End. Müh. Böl., End. Makinaları ve İşletme Anabilim Dalı, Trabzon.

³ A.Ü. Çankırı Orman Fakültesi, Orman Müh. Böl., Orman Ekonomisi Anabilim Dalı, Çankırı.

Orman fakültelerinin sayılarının artmasıyla birlikte her yıl işsiz kalan orman mühendislerinin sayısı da artmaktadır. Günümüzde iş bulamayan orman mühendisi sayısı 1500 civarındadır ve her yıl bu sayıya yaklaşık 400-500 mühendis eklenmektedir. Orman fakültelerine Üniversitelerarası Seçme ve Yerleştirme ölçütlerine göre öğrenci alınmaktadır. Ormancılık mesleğini birinci derecede tercih eden öğrenci sayısı % 10'u geçmemektedir (SARIBAŞ, 2001). Orman fakültelerindeki öğretimin biçimi ve içeriği ile uygulama arasındaki ilişki gittikçe zayıflamaktadır. Ayrıca nerelerde, nasıl işlendirileceği bilinmeyen orman mühendislerinin yetiştirilmeye çalışıldığı orman fakültelerine girebilmek için, ÖSYM sınavlarında ilk % 40-60'ın içinde olmak bile yetebilmektedir (ÇAĞLAR 1999).

Öğrencilerin çoğunun maddi sorunları vardır. Burs ve krediler son derece yetersizdir. Öğrenciler yurt ve dünya sorunlarına yeteri derecede ilgi göstermemekte; umutsuz, geleceklere güven duymayan, kaygılı ve rahatsız konumdadırlar (SARIBAŞ 2001).

Bugün ormancılık sektörüne bir sistem olarak bakabilen herkesin görebildiği gibi ormancılığımız ve ormancılık yüksek öğretimimiz kendini yenileyememenin sıkıntısını yaşamaktadır. Hem ormancılık uygulamalarında hem de yüksek öğretimde ortaya çıkan bu sıkıntıların kaynağında ormancılığın yanlış anlaşılıyor olması yatmaktadır (GERAY 1989). Dolayısıyla öğretimde çarpıklık sürmekte; öğretim çarpık olduğu için de çağdaş ormancılık kavramı yer yapamamaktadır. Bu kısır döngünün kırılabileceği temel nokta orman fakülteleridir. Nitekim, ABD'de ormancılık bilincinin çağdaşlaştırılmasında ve meslek statüsünün geliştirilmesinde çare öğretimin iyileştirilmesinde görülmüştür (GERAY 1993).

Bu araştırma ile, öğretimin iyileştirilmesi hususunda dikkate alınması gerekli unsurlardan birisi olan öğrencilerin; sosyo-ekonomik özellikleri, yeni açılan bazı orman fakültelerini de kapsayacak şekilde karşılaştırmalı olarak irdelenmeye çalışılacak ve böylece bu kısır döngünün altında yatan nedenlerden bazıları ayrıntılı bir şekilde incelenip çağdaş ormancılığa ulaşmadaki engellerden birisi ve en önemlisinin sebepleri de ortaya konmuş olacaktır.

2. MATERYAL VE METOT

Araştırma materyali Karadeniz Teknik Üniversitesi (K.T.Ü)-Trabzon, Kafkas Üniversitesi-Artvin, Ankara Üniversitesi-Çankırı, Gazi Üniversitesi-Kastamonu'daki orman fakültelerinin orman mühendisliği bölümü öğrencileri ve bu öğrencilerin sosyo-ekonomik özelliklerini ortaya koymayı amaçlayan anket verilerinden oluşmaktadır. Ayrıca konu ile ilgili yapılmış önceki çalışmalardan ve diğer ikincil veri kaynaklarından da yararlanılmıştır. İlgili anket formundaki sorulara geçerli ve uygun cevaplar alınması ve güvenilirliğin artırılması amacıyla bir gurup öğrenciye deneme anketi yapılmış ve ankete son şekli verilmiştir. Bu son haliyle anket 1 Aralık 2000-20 Ocak 2001 tarihleri arasında öğrencilere uygulanmıştır. Araştırmada veri ve bilgilerin toplanması için yüz yüze anket yöntemi kullanılmıştır. "Yüz yüze anket yöntemi yüksek bir cevaplama oranı ve cevaplama hızı sağlayan aynı zamanda gözlem de yapmaya imkan veren bir yöntem olarak kabul edilmektedir" (OKYAY ve KARAFAKIOĞLU 1977).

2000-2001 eğitim öğretim yılında K.T.Ü Orman Fakültesi-Orman Mühendisliği Bölümü'nde kayıtlı öğrenci sayısı 104'ü kız ve 326'sı erkek olmak üzere toplam 430, Artvin Orman Fakültesi-Orman Mühendisliği Bölümü'nde kayıtlı öğrenci sayısı 27'si kız ve 147'si erkek olmak üzere toplam 174, Çankırı Orman Fakültesi-Orman Mühendisliği Bölümü'nde kayıtlı öğrenci sayısı 37'si kız ve 83'ü erkek olmak üzere toplam 120 ve Kastamonu Orman Fakültesi-Orman Mühendisliği Bölümü'nde kayıtlı öğrenci sayısı 18'i kız ve 75'i erkek olmak üzere toplam 93'tür. Araştırmada tam sayım yöntemi uygulanması benimsenmiş, ancak anket uygulama tarihinde bazı öğrencilerin okula gelmemesi nedeniyle öğrencilerin yaklaşık % 75'i ile (611/817) anket yapılabilmektedir (Tablo 1). Bu oranın yüksek bir cevaplama oranı olduğu

kabul edilerek araştırmada 611 öğrenciye ait veriler, tüm öğrencileri temsil edebileceği varsayımıyla değerlendirilmiştir.

Tablo 1. 2000-2001 Öğrenci Durumu ve Anket Uygulanan Öğrenci Sayısı (Orman Müh. Bölümleri)

Öğrenciler Students .....→ Bölümler (Orman Müh) Departments (Forest Eng.) ⋮ ↓	Mevcut Öğrenci Existing Student				Anket Uygulanan Öğrenci Questionnaire Applied Student				Anket Uygulama Oranı Questionnaire Application Rate	
	Bayan Woman		Erkek Man		Bayan Woman		Erkek Man		Bayan Woman	Erkek Man
	Frekans Frequency	Yüzde Percent	Frekans Frequency	Yüzde Percent	Frekans Frequency	Yüzde Percent	Frekans Frequency	Yüzde Percent	Yüzde Percent	Yüzde Percent
Trabzon	104	24.2	326	75.8	94	30.8	211	69.2	90.4	64.7
Artvin	27	15.5	147	84.5	27	21.4	99	78.6	100.0	67.3
Çankırı	37	30.8	83	69.2	24	25.8	69	74.2	64.9	83.1
Kastamonu	18	19.3	75	80.7	15	17.2	72	82.8	83.3	96.0
TOPLAM	186	22.8	631	77.2	160	26.2	451	73.8	86.0	71.5

Veri ve bilgilerin analize hazırlanması ve analizi için SPSS (SPSS 1995) adlı istatistik paket programdan yararlanılmıştır. Öncelikle ankette yer alan değişkenler, analize hazır hale gelecek şekilde kodlanmıştır. Daha sonra kodlanan bu değişkenler, bilgisayara girilerek veri tabanı oluşturulmuştur.

Araştırma, keşfedici nitelikli tanımlayıcı (deskriptif) bir araştırmadır (KURTULUŞ 1989). Araştırmada önce anket formunda yer alan soruların frekans dağılımları ve yüzdeleri hesaplanmış ve sonra öğrencilerin sosyo-ekonomik durumları ile ilgili tanımlayıcı bilgiler elde edilmeye çalışılmış, bu maksatla çapraz tablolar ve hipotez testlerine başvurulmuştur. Hipotezlerin testleri, parametrik değişkenler için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) (CHURCHİLL 1995), parametrik olmayan değişkenler için de Kruskal-Wallis testleri ile, % 5 anlamlılık düzeyinde yapılmıştır (KALIPSIZ 1988). Orman mühendisliği öğrencilerinin bazı sosyo-ekonomik özelliklerinin cinsiyet açısından farklılık arz edip etmediği hipotezi yanında, araştırma konusu gereği, temel hipotezimizi de (sıfır ve alternatif) şu şekilde belirtebiliriz:

H_0 : Öğrencilerin bazı sosyo-ekonomik özellikleri açısından orman mühendisliği bölümleri arasında farklılık yoktur.

H_1 : Öğrencilerin bazı sosyo-ekonomik özellikleri açısından orman mühendisliği bölümleri arasında farklılık vardır.

3. BULGULAR

Araştırmada öğrencilerin, sosyo-ekonomik özelliklerinin bir parçası olan aileleri ve bireysel özellikleri ile sosyo-ekonomik durumları ortaya konmaya çalışılmıştır.

3.1. Araştırma Örneğinin Demografik Yapısı

Araştırmaya katılanların % 26.2'si (160) bayan, % 73.8'i (451) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. İller itibariyle dağılıma gelince, Trabzon ili için % 30.8'i (94) bayan, % 69.2'si (211) erkek, Artvin ili için % 21.4'ü (27) bayan, % 78.6'sı (99) erkek, Çankırı ili için % 25.8'i (24) bayan, % 74.2'si (69) erkek ve Kastamonu ili için % 17.2'si (15) bayan, % 82.8'i (72) erkektir (Tablo 1).

Öğrenci ailelerinin ortalama aile büyüklüğü 5.31 olup bu oran, Trabzon ili için 5.46, Artvin ili için 5.01, Çankırı ili için 5.13 ve Kastamonu ili için 5.44'tür (Tablo 2).

Öğrencilerin öğrenimleri süresince çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ellerine geçen ortalama aylık gelir 87 milyon TL'dir. Bu oran Trabzon ili için 81 milyon, Artvin ili için 100 milyon, Çankırı ili için 88 milyon ve Kastamonu ili için de 88 milyon TL olarak gerçekleşmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Araştırma Örneğinin Bazı Demografik Özellikleri

Bölümler (Orman Müh.) Departments (Forest Eng.) ...→	Trabzon	Artvin	Çankırı	Kastamonu
Demografik Özellikler Demographic Characteristics				
Ortalama Aylık Gelir	81.000.000	100.000.000	88.000.000	88.000.000
Ortalama Aile Büyüklüğü	5.46	5.01	5.13	5.44
Cinsiyet				
Bayan	94	27	24	15
Erkek	211	99	69	72
Toplam	305	126	93	87

Araştırmada demografik faktörler itibariyle orman mühendisliği bölümleri arasında farklılık olup olmadığını test etmek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Parametrik olmayan cinsiyet değişkeni için ise kruskal-wallis testi yapılmıştır. Tablo 3'te varyans analizi sonuçları görülmektedir.

Tablo 3. Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Değişkenler Variables		Kareler Toplamı Sum of Squares	Serbestlik Derecesi Degree of Freedom	Ortalamaların Karesi Mean Square	F Değeri F Value	Anlamlılık Düzeyi Significance Level (sig. lev.)
Aile Büyüklüğü	<i>Gruplar arası</i>	22.418	3	7.473	2.594	0.052
	<i>Grup içi</i>	1748.498	607	2.881		
	<i>Toplam</i>	1770.917	610			
Aylık Gelir	<i>Gruplar arası</i>	4.1E+16	3	1.4E+16	7.138	0.000
	<i>Grup içi</i>	1.2E+18	607	1.9E+15		
	<i>Toplam</i>	1.2E+18	610			

Tablo 3'ten de anlaşılacağı üzere söz konusu dört orman mühendisliği bölümü arasında aylık gelir değişkeni açısından istatistiki bakımdan anlamlı farklılıklar vardır. İller bazında gelir değişkeni göz önüne alındığında yapılan LSD testi sonucunda (ERCAN 1995), Trabzon-Artvin (sig. lev.=0.000), Artvin-Çankırı (sig. lev.=0.016) ve Artvin-Kastamonu (sig. lev.=0.021) illeri arasında anlamlı farklılıklar olduğu anlaşılmaktadır.

Cinsiyet değişkeni açısından orman mühendisliği bölümleri arasında farklılık olup olmadığını tespit etmek için yapılan hipotez testi sonucunda, farklılık olduğu (ki-kare=8.457, sig. lev.=0.037) ortaya çıkmıştır. Hangi bölümler arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yine iller bazında yapılan değerlendirmeler sonucunda, Trabzon-Artvin (ki-kare=3.885, sig. lev.=0.049) ve Trabzon-Kastamonu (ki-kare=6.201, sig. lev.=0.013) illeri arasında anlamlı farklılıklar olduğu anlaşılmaktadır.

3.2. Araştırma Örneğinin Sosyal Yapısı

Araştırma örneği kapsamındaki öğrencilerin sosyal yapılarını ortaya koymak için, bazı bireysel özellikleri yanında bu yapının şekillenmesinde önemli etkisi olan bazı aile

özelliklerine de vurgu yapılması gerekmektedir. Bu doğrultuda, aşağıdaki değerlendirmeler yapılmıştır.

Öğrencilerin doğum yerleri köy, ilçe, il kriterlerine göre incelendiğinde, % 40.6'sı (248) köyde, % 28.8'i (176) ilçede, % 28.8'i (176) il'de ve % 1.8'i de (11) yurt dışında doğmuştur. Coğrafi bölgeler itibariyle öğrencilerin % 4.4'ü (27) Doğu Anadolu, % 0.8'i (5) Güneydoğu Anadolu, % 1'i (6) İç Anadolu, % 56.1'i (343) Karadeniz, % 7'si (43) Marmara, % 9.7'si (59) Ege, % 19.1'i (117) Akdeniz Bölgesi'nde, % 1.5'i (9) Avrupa, % 0.2'si (1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) ve % 0.2'si (1) de Afrika'da doğmuştur. Doğum yeri ve doğum bölgesi açısından erkek öğrenciler ile bayan öğrenciler arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan hipotez testi sonucunda, doğum yerleri itibariyle farklılık olduğu (ki-kare=12.288, sig. lev.=0.000) ancak doğum bölgeleri itibariyle farklılık olmadığı (ki-kare=0.974, sig. lev.=0.324) ortaya çıkmıştır.

Bu veriler paralelinde, öğrencilerin sosyal yapılarının bir göstergesi olacağı düşüncesiyle öğrenci ailelerinin ikamet yerleri ve bu yerlerin bağlı olduğu coğrafi bölgeler de öğrenilmeye çalışılmıştır. Ailelerin % 15.5'i (95) köy'de, % 36.3'ü (222) ilçe-kasaba'da ve % 48.1'i (294) de şehir merkezinde ikamet etmektedir. Coğrafi bölgeler itibariyle ailelerin % 0.2'si (1) Doğu Anadolu, % 0.2'si (1) Güneydoğu Anadolu, % 2.6'sı (16) İç Anadolu, % 52.9'u (323) Karadeniz, % 15.1'i (92) Marmara, % 10.5'i (64) Ege, % 18.5'i (113) Akdeniz Bölgesi'nde ve % 0.2'si de (1) KKTC'de ikamet etmektedir. Aile ikamet yeri ve ikamet bölgesi açısından erkek öğrenciler ile bayan öğrenciler arasında aile ikamet yeri (ki-kare=20.973, sig. lev.=0.000) ve ikamet bölgesi (ki-kare=8.168, sig. lev.=0.004) değişkenleri itibariyle farklılık olduğu ortaya çıkmıştır.

Yukarıdaki mantıkla öğrenci ailelerinin ikamet ettiği evin niteliği incelendiğinde, % 8.2'si (50) köy evinde, % 49.6'sı (303) apartman dairesinde, % 6.5'i (40) lojmanda, % 32.9'u (201) müstakil evde, % 2.3'ü (14) dubleks ya da tripleks dairede ve % 0.5'i (3) de çadır ve prefabrik evlerde ikamet etmektedirler. Oturulan mekanın mülkiyet durumuna göre dağılımına gelince, % 17.3'ü (106) kirada, % 75.3'ü (460) ev sahibi, % 5.9'u (36) lojmanda ve % 1.5'i (9) de kapıcı dairesi, akrabaya ait ya da sahipliği belli olmayan çadır, prefabrik vb. konumundadır. Ailenin ikamet ettiği evin niteliği ve evin mülkiyet durumu açısından erkek öğrenciler ile bayan öğrenciler arasında ikamet edilen evin niteliği (ki-kare=0.954, sig. lev.=0.329) ve mülkiyeti (ki-kare=3.018, sig. lev.=0.082) değişkenleri itibariyle farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin sosyal yapılarını dolaylı olarak ortaya koymak amacıyla anne ve babanın çalışma durumları incelenmiş ve şu sonuçlar elde edilmiştir: Annelerin % 89.4'ü (546) çalışmamakta, sadece % 10.0'u (61) çalışmakta, % 0.3'ü (2) part-time çalışmakta ve % 0.3'ü de (2) ölü durumdadır. Babaların % 21.1'i (129) çalışmamakta, % 74.1'i (453) çalışmakta, % 0.7'si (4) part-time çalışmakta ve % 4.1'i (25) de ölü durumdadır. Anne ve babanın çalışma durumu açısından erkek öğrenciler ile bayan öğrenciler arasında annenin çalışma durumu (ki-kare=5.580, sig. lev.=0.018) itibariyle farklılık olduğu fakat babanın çalışma durumu itibariyle (ki-kare=1.341, sig. lev.=0.247) farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Anne ve babanın eğitim durumları incelendiğinde, annelerinin % 43.5'inin (266) ilkökul, % 8.5'inin (52) orta, % 12.1'inin (74) lise, % 8.5'inin (52) üniversite, % 15.9'unun (97) okur-yazar olmadıklarını ve % 11.5'inin (70) sadece okur-yazar, babalarının ise % 30.1'inin (184) ilkökul, % 13.3'ünün (81) orta okul, % 20.9'unun (128) lise, % 24.9'unun (152) üniversite, % 0.8'inin (5) yüksek lisans, doktora, % 1'inin (6) okur-yazar olmadıklarını ve % 9'unun da (55) sadece okur-yazar olduklarını beyan etmişlerdir. Anne ve babanın eğitim durumu açısından erkek öğrenciler ile bayan öğrenciler arasında annenin eğitim durumu (ki-kare=22.125, sig. lev.=0.000) ile babanın eğitim durumu itibariyle (ki-kare=13.333, sig. lev.=0.000) farklılık olduğu ortaya çıkmıştır.

Anne ve babanın meslek durumları ile ilgili sınıflandırma da şu şekilde yapılmıştır: annelerinin % 82.2'sinin (502) ev hanımı, % 8.8'inin (54) emekli, % 4.6'sının (28) memur, % 1.3'ünün (8) işçi, % 1'inin (6) serbest meslek sahibi, % 0.8'inin (5) çiftçi, % 0.7'sinin (4) küçük esnaf, % 0.3'ünün (2) kapıcı, çocuk bakıcısı ya da mevsimlik işçi ve % 0.3'ünün de (2) ölü olduklarını, babalarının ise % 27.8'inin (170) memur, % 25.5'inin (156) emekli, % 13.1'inin (80) serbest meslek sahibi, % 11'inin (67) işçi, % 8.8'inin (54) çiftçi, % 5.4'ünün (33) küçük esnaf, % 4.3'ünün (26) ölü, % 1.6'sının (10) işsiz, % 1.5'inin (9) büyük esnaf, % 0.8'inin (5) zanaatkar ve % 0.2'sinin (1) de sözleşmeli personel, kapıcı ya da mevsimlik işçi olduklarını beyan etmişlerdir. Anne ve babanın meslek durumları açısından erkek öğrenciler ile bayan öğrenciler arasında annenin meslek durumu itibariyle farklılık olduğu (ki-kare=9.686, sig. lev.=0.002) fakat babanın meslek durumu itibariyle (ki-kare=0.041, sig. lev.=0.839) farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Araştırma örneği kapsamındaki öğrencilerin öğrenim süresince barınma yerleri ile ilgili değerlendirmeleri sonucunda, % 27.7'si (169) ailesi ile birlikte, % 3.8'i (23) akrabasının yanında, % 32.7'si (200) yurttta, % 28.3'ü (173) kirada, % 1'i (6) misafirhanede, % 5.9'u (36) özel yurttta ve % 0.7'si de (4) lojmanda ya da kendi evinde kaldıklarını belirtmişlerdir. Yurttta kalan 236 kişinin (% 38.6), % 18.6'sı (44) ideal bir yer olduğu için, % 41.5'i (98) ev kiralarının yüksekliği nedeniyle, % 6.8'i (16) kiralık ev bulmanın zorluğu nedeniyle, % 18.2'si (43) ulaşım kolaylığı nedeniyle ve % 14.9'u (35) da diğer bazı nedenlerle (aile isteği, güvenli olması, maddi yetersizlik, şehre yabancı olmak, yurt çıkmadığı için, ders çalışma imkanı olması, alternatif olmayışı vs..) bu tercihte bulduklarını beyan etmişlerdir. Yine yurttta kalanların % 22'si (52) yurtttaki şartlardan memnun, % 32.7'si (77) memnun değil ve % 45.3'ü de (107) ne memnun ne de memnun değildirler. Barınma yeri, yurttta kalma nedeni ve yurttan memnuniyet durumları açısından erkek öğrenciler ile bayan öğrenciler arasında barınma yeri (ki-kare=12.000, sig. lev.=0.001) ve yurttta kalma nedeni (ki-kare=4.430, sig. lev.=0.035) itibariyle farklılık olduğu fakat yurttan memnuniyet itibariyle (ki-kare=0.051, sig. lev.=0.821) farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Araştırma örneği kapsamındaki öğrencilerin % 90.8'inin (555) boş vakitleri olduğunu, % 9.2'si de (56) boş vakitlerinin olmadığını belirtmişlerdir. Boş vakti olan öğrencilerin % 21.6'sı (120) boş vaktini yurttta, % 5'i (28) kütüphanede, % 8.7'si (48) şehir merkezinde, % 42'si (233) evde, % 10.2'si (56) cafe ya da kahvehanelerde, % 3.5'i (19) spor alanlarında, % 2.2'si (12) kampüs ya da fakültede, % 0.7'si (4) köyde, % 1.4'ü (8) kantinde, % 0.5'i (3) dernek, lokal vs. gibi yerde, % 0.3'ü (2) şehir dışında, % 1.4'ü (8) park vs. gibi doğada ve % 2.5'i de (14) kurs, işyeri ve konservatuar gibi yerlerde geçirmektedir. Boş vakitlerini geçirdikleri alanlarda yapılan faaliyetlere gelince, % 19.3'ü (107) kitap, dergi, gazete vs. okumakta, % 23.4'ü (130) TV, radyo vs. dinlemekte, % 4'ü (22) spor yapmakta, % 5.8'i (32) sinema, tiyatroya gitmekte, % 6.3'ü (35) bilgisayar, internette gezinti yapmakta, % 0.2'si (1) avlanmakta, % 6.6'sı (37) uyuyup dinlenmekte, % 0.4'ü (2) şiir yazmakta, % 13'ü (72) ders çalışmakta, % 0.4'ü (2) resim yapmakta, % 5.8'i (33) iskambil, şans oyunları oynamakta, % 5.6'sı (31) yürüyüş ve rekreasyonel faaliyetlerde bulunmakta, % 6.3'ü (35) sohbet, ziyaret yapmakta ve % 2.8'i de (16) kurs, halk oyunları, enstrüman çalma, ev ve bahçe işleri, bir işte çalışma faaliyetlerini icra etmektedirler. Boş vakti olma, boş vaktin geçirildiği yer ve bu vakitlerde yapılan faaliyetler açısından erkek öğrenciler ile bayan öğrenciler arasında boş vaktin geçirildiği yer itibariyle farklılık olduğu (ki-kare=4.473, sig. lev.=0.034) fakat boş vakte sahip olma ile (ki-kare=0.281, sig. lev.=0.596) boş vaktte yapılan faaliyetler (ki-kare=1.144, sig. lev.=0.285) itibariyle farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Araştırma örneği kapsamındaki öğrencilerin sosyal yapıları itibariyle, orman mühendisliği bölümleri arasında farklılık olup olmadığını araştırmak, karşılaştırmalı analizler yapabilmek için önem arz etmektedir. Bu amaçla hipotez testleri yapılmış ve sonuçlar aşağıdaki tablo 4'te bir arada verilmiştir.

Tablo 4'ten, öğrencinin doğum yeri, doğum bölgesi, barınma yeri, ailenin ikamet bölgesi ve babanın eğitim durumu değişkenleri açısından orman mühendisliği bölümleri arasında, farklılık olduğu anlaşılmaktadır. Hangi bölümler arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yine iller bazında yapılan değerlendirmeler sonucunda, öğrencinin doğum yeri değişkeni açısından; Trabzon-Çankırı (ki-kare=9.775, sig. lev.=0.002), öğrencinin doğum bölgesi açısından; Artvin-Çankırı (ki-kare=103.063, sig. lev.=0.000), Çankırı-Kastamonu (ki-kare=70.786, sig. lev.=0.000), Trabzon-Çankırı (ki-kare=301.832, sig. lev.=0.000), Trabzon-Kastamonu (ki-kare=322.552, sig. lev.=0.000) ve Artvin-Kastamonu (ki-kare=146.928, sig. lev.=0.000), aile ikamet bölgesi açısından; Trabzon-Artvin (ki-kare=73.498, sig. lev.=0.000), Artvin-Çankırı (ki-kare=58.293, sig. lev.=0.000), Çankırı-Kastamonu (ki-kare=23.070, sig. lev.=0.000), Trabzon-Çankırı (ki-kare=186.368, sig. lev.=0.000), Trabzon-Kastamonu (ki-kare=196.513, sig. lev.=0.000) ve Artvin-Kastamonu (ki-kare=89.516, sig. lev.=0.000), babanın eğitim durumu değişkeni açısından; Trabzon-Kastamonu (ki-kare=9.965, sig. lev.=0.002) ve Artvin-Kastamonu (ki-kare=7.821, sig. lev.=0.005), öğrencinin barınma yeri açısından da; Trabzon-Artvin (ki-kare=30.331, sig. lev.=0.000), Trabzon-Çankırı (ki-kare=33.955, sig. lev.=0.000) ve Trabzon-Kastamonu (ki-kare=42.642, sig. lev.=0.000) illeri arasında anlamlı farklılıklar olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4. Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler Variables	Ki-Kare Değeri Chi-Square Value	Serbestlik Derecesi Degree Of Freedom	Anlamlılık Düzeyi Significance Level
Öğrencinin doğum yeri	9.758	3	0.021
Öğrencinin doğum bölgesi	414.064	3	0.000
Aile ikamet yeri	5.351	3	0.148
Aile ikamet bölgesi	298.717	3	0.000
Aile ikametgahının niteliği	7.371	3	0.061
Aile ikametgahının mülkiyeti	5.316	3	0.150
Annenin çalışma durumu	1.334	3	0.721
Babanın çalışma durumu	6.915	3	0.075
Annenin eğitim durumu	1.138	3	0.768
Babanın eğitim durumu	12.274	3	0.006
Annenin meslek durumu	1.533	3	0.675
Babanın meslek durumu	2.185	3	0.535
Öğrencinin barınma yeri	71.837	3	0.000
Öğrencinin yurtda kalma nedeni	7.519	3	0.057
Öğrencinin yurt şartlarından memnuniyeti	2.605	3	0.457
Öğrencilerin boş vakitlerinin olma durumu	5.390	3	0.145
Öğrencilerin boş vakitlerini geçirdikleri yer	2.806	3	0.423
Öğrencilerin boş vakitlerinde yaptıkları iş	2.178	3	0.536

3.3. Araştırma Örneğinin Ekonomik Yapısı

Araştırma örneği kapsamındaki öğrencilerin ekonomik yapılarını ortaya koymak maksadıyla, bazı bireysel özellikleri yanında bu yapının şekillenmesinde önemli etkisi olan bazı aile özelliklerine de vurgu yapılması gerekmektedir. Bu doğrultuda, öğrencilerin ekonomik yapıları ile ilgili olarak, gelir ve harcama başlıkları altında aşağıdaki değerlendirmeler yapılmıştır.

3.3.1. Araştırma Örneğinin Gelir Yapısı

Araştırma örneği kapsamındaki öğrencilerin, gelir yapılarını belirlemek için gelirin ana kaynağı olan aileyi incelemek gerekmektedir. Yapılan çalışmaya göre, öğrenci ailelerinin çalışan bireylerinin (anne, baba ve kardeşler) ortalama aylık gelir düzeyi yaklaşık 233 milyon TL'dir (1Aralık 2000-20 Ocak 2001 tarihlerinde doların piyasa değeri ortalama 670.000 TL'dir).

Yine aynı yaklaşımla ailenin gayrimenkul sahipliği ile ilgili durumu incelenmiş ve % 17.7'sinin (108) gayrimenkul sahipliği olmadığı ve % 82.3'ünün (503) gayrimenkul sahipliği olduğu ortaya çıkmıştır. Gayrimenkul sahibi olan 503 kişinin % 53.8'i (271) daire sahibi, % 31.6'sı (159) müstakil ev sahibi, % 7.2'si (36) otomobil sahibi, % 0.2'si (1) kamyon sahibi, % 0.6'sı (3) küçük iş yeri (dükkan, büfe vs.) sahibi, % 3.2'si (16) arsa, arazi sahibi, % 0.8'i (4) otel, turistik tesis, traktör vb. sahibi ve % 2.6'sı (13) de dubleks, tripleks sahibi olarak gözükmektedir. Gayrimenkul sahipliği ve nitelikleri açısından erkek öğrenciler ile bayan öğrenciler arasında gayrimenkul sahipliği (ki-kare=7.394, sig. lev.=0.007) ve nitelikleri (ki-kare=8.741, sig. lev.=0.003) itibariyle farklılık olduğu ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin öğrenimleri süresince çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ellerine geçen ortalama aylık gelir 87 milyon TL'dir. Araştırma örneği kapsamındaki öğrencilerin aylık olarak elde ettikleri geliri nerelerden elde ettiklerini bilmek, onların gelir yapıları hakkında bir fikir verebilecektir. Bu maksatla yapılan analizler sonucunda, aileyi öğrencilerin % 58.7'si (359), diğer akrabaları % 4'ü (24), krediyi % 19.5'i (119), bursu % 14.7'si (90), part-time işi % 2'si (12), şans oyunlarını % 0.3'ü (2) ve kira geliri, futbol oynama, bağ-kur maaşı gibi diğer şikkını da % 0.7'si (5) işaretlemiştir. Söz konusu gelir kalemlerinden elde edilen ortalama tutarlar ise sırasıyla; 69 milyon, 36 milyon, 27 milyon, 29 milyon, 78 milyon, 30 milyon ve 98 milyon TL'dir. Bayan ve erkek öğrenciler arasında sadece burs adı altında elde edilen gelir kalemi itibariyle farklılık olduğu (sig. lev.=0.031) ortaya çıkmıştır.

Araştırma örneği kapsamındaki öğrencilerin gelir yapıları itibariyle orman mühendisliği bölümleri arasında farklılık olup olmadığını araştırmak, karşılaştırmalı analizler yapabilmek için önem arz etmektedir. Bu amaçla hipotez testi yapılmış ve ailenin sahip olduğu gayri menkullerin niteliği açısından bölümler arasında farklılık olduğu anlaşılmıştır. Hangi bölümler arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yine iller bazında yapılan değerlendirmeler sonucunda, sadece Trabzon-Çankırı (ki-kare=3.720, sig. lev.=0.048) ve Trabzon-Kastamonu (ki-kare=9.080, sig. lev.=0.003) illeri arasında anlamlı farklılıklar olduğu anlaşılmaktadır.

Yine araştırmada, diğer parametrik değişkenler açısından, gelir yapısı itibariyle orman mühendisliği bölümleri arasında farklılık olup olmadığını test etmek için hipotez testleri yapılmıştır. Tablo 5'te hipotez testleri sonuçları görülmektedir.

Tablo 5'ten anlaşılacağı üzere söz konusu dört orman mühendisliği bölümü arasında sadece aile geliri değişkeni açısından, istatistiki bakımdan anlamlı farklılıklar vardır. İller bazında aile geliri değişkeni göz önüne alındığında, yapılan LSD testi sonucunda, Trabzon-Artvin (sig. lev.=0.000), Artvin-Çankırı (sig. lev.=0.021) ve Artvin-Kastamonu (sig. lev.=0.015) illeri arasında anlamlı farklılık olduğu ortaya çıkmıştır.

3.3.2. Araştırma Örneğinin Harcama Yapısı

Araştırma örneği kapsamındaki öğrencilerin aylık olarak elde ettikleri geliri nerelere harcadıklarını bilmek, onların harcama yapıları hakkında fikir verebilecektir. Bu amaçla yapılan analizler sonucunda, gıdayı öğrencilerin % 23'ü (141), barınmayı % 13.8'i (84), ulaşımı % 17.9'u (110), giyimi % 7.7'si (47), kitap, kırtasiyeyi % 14.2'si (87), sağlığı % 1.1'i (7), sigara, içkiyi % 7.6'sı (46), sinema, tiyatro, spor vs.'yi % 9.2'si (56) ve kurs, gazete,

faturalar, at yarışı, şans oyunları gibi diğer şıkkını da % 5.4'ü (33) işaretlemiştir. Söz konusu harcama kalemlerine ayrılan ortalama tutarlar ise sırasıyla; 33 milyon, 26 milyon, 13 milyon, 14 milyon, 8.7 milyon, 9.2 milyon, 14 milyon, 8.5 milyon ve 16 milyon TL'dir. Bayan ve erkek öğrenciler arasında ulaşım, kitap, kırtasiye ve diğer adı altında yapılan harcama kalemleri itibarıyla farklılık olduğu (sırasıyla sig. lev.=0.005, 0.010 ve 0.002) ortaya çıkmıştır.

Tablo 5. Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Gelir Kaynakları Sources of Income		Kareler Toplamı Sum of Squares	Serbestlik Derecesi Degree of Freedom	Ortalamaların Karesi Mean Square	F Değeri F Value	Anlamlılık Düzeyi Significance Level
Aile	<i>Gruplar arası</i>	3.1E+16	3	1.0E+16	6.219	0.000
	<i>Grup içi</i>	9.7E+17	578	1.7E+15		
	<i>Toplam</i>	1.0E+18	581			
Diğer Akrabalar	<i>Gruplar arası</i>	2.3E+15	3	7.8E+14	0.940	0.431
	<i>Grup içi</i>	3.0E+16	36	8.3E+14		
	<i>Toplam</i>	3.2E+16	39			
Kredi	<i>Gruplar arası</i>	1.6E+14	3	5.4E+13	1.338	0.263
	<i>Grup içi</i>	7.6E+15	189	4.0E+13		
	<i>Toplam</i>	7.8E+15	192			
Burs	<i>Gruplar arası</i>	7.8E+14	3	2.6E+14	1.616	0.188
	<i>Grup içi</i>	2.3E+16	142	1.6E+14		
	<i>Toplam</i>	2.4E+16	145			
Part-time İş	<i>Gruplar arası</i>	2.9E+16	3	9.5E+15	2.450	0.101
	<i>Grup içi</i>	6.2E+16	16	3.9E+15		
	<i>Toplam</i>	9.1E+16	19			

Araştırma örneği kapsamındaki öğrencilerden kendileri için önemli olan 3 harcama kalemini belirtmeleri istenmiş ve böylece gelirin en fazla hangi faaliyetlerde harcandığı saptanmaya çalışılmıştır. Tablo 6'da öğrencilerin en çok önem verdikleri faaliyetler görülmektedir.

Tablo 6. Harcama Kalemlerinin Öğrencilere Göre Önemi ve Ağırlıklı Sıralaması

Önem sırası Importance order	Hiç işaretlenmemiş No signed	Öğrencilerce en önemli Most important for students	Öğrencilerce ikinci derecede önemli (Secondly important for students)	Öğrencilerce üçüncü derecede önemli (Thirdly important for students)	Ağırlık Sayısı Weight Score	Ağırlıklı Sıralama Weighted Order
Harcamalar Expenditures						
Gıda	55	375	147	34	1453	1
Barınma	256	117	182	56	771	2
Ulaşım	300	56	107	148	530	3
Giyim	488	17	48	58	205	5
Kitap, kırtasiye	514	27	56	14	207	4
Sağlık	545	7	19	40	99	8
Sigara, içki	528	4	33	46	124	6
Sinema, tiyatro, spor	531	5	15	60	105	7
Diğer	596	3	4	8	25	9

Tablo 6'nın son sütununda en önemli olan 3 harcama kaleminin sıralaması görülmektedir. Bu sütun, diğer sütunlardaki tercihlerin puanlaması sonucu elde edilmiştir. Önemde 1. sıra için 3 puan, 2. sıra için 2 puan, 3. sıra için 1 puan ve hiç önem verilmeyen için 0 puan verilmiştir. Örneğin gıda için bu değer: $55*0 + 375*3 + 147*2 + 34*1 = 1453$ 'tür.

Tablo 6'dan da görüleceği gibi öğrencilerin en çok gıdaya, daha sonra barınmaya ve üçüncü olarak da ulaşımaya önem verdikleri anlaşılmaktadır. Harcama kalemlerine verilen önem açısından erkek öğrenciler ile bayan öğrenciler arasında en önemli gördükleri harcama kalemi (ki-kare=17.621, sig. lev.=0.000) ve üçüncü derece önemli gördükleri harcama kalemi (ki-kare=4.350, sig. lev.=0.037) açısından farklılık olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırma örneği kapsamındaki öğrencilerin öğrenimleri süresince sahip oldukları varlıklara gelince, % 2.1'i (13) otomobile, % 11.6'sı (71) bilgisayara, % 4.9'u (30) yatırım araçlarına, % 50.4'ü (308) cep telefonuna, % 2.6'sı (16) TV-DVD'ye ve % 28.3'ü de (173) hiçbirisine sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin sadece % 25.2'si (154) söz konusu araçlardan iki tanesine birden sahiptir. Sahip olunan varlıklar açısından erkek öğrenciler ile bayan öğrenciler arasında farklılık olduğu (ki-kare=8.859, sig. lev. =0.003) ortaya çıkmıştır.

Araştırma örneği kapsamındaki öğrenciler, öğrenimleri süresince öğle yemeklerini genellikle % 10 (61) oranında lokantada, % 30.9 (189) oranında kantinde, % 21.4 (131) oranında yemekhanede, % 37.5 (229) oranında evde ve % 0.2 (1) oranında da yurttan yediklerini belirtmişlerdir. Öğle yemeğinin yenildiği yer açısından erkek öğrenciler ile bayan öğrenciler arasında farklılık olmadığı (ki-kare=2.241, sig. lev.=0.134) ortaya çıkmıştır.

Araştırma örneği kapsamındaki öğrencilere, öğrenimleri süresince ellerine geçen aylık gelirin yeterlilik düzeyi sorulduğunda, % 36.7'si (224) miktarın yeterli olduğunu, % 31.3'ü (191) miktarın yetersiz olduğunu ve % 32.1'i (196) de ne yeterli ne de yetersiz olduğunu vurgulamışlardır. Gelirin yetme durumu açısından erkek öğrenciler ile bayan öğrenciler arasında farklılık olduğu (ki-kare=11.380, sig. lev.=0.001) ortaya çıkmıştır.

Ellerine geçen miktardan memnun olmayan öğrencilerin (387 kişi) ortalama 120 milyon TL tercih ettikleri saptanmıştır. Tercih edilen gelir durumu itibarıyla erkek öğrenciler ile bayan öğrenciler arasında farklılık olmadığı (sig. lev.=0.706) ortaya çıkmıştır.

Araştırma örneği kapsamındaki öğrencilerin, harcama yapısına ışık tutacağı düşüncesiyle, alışveriş yaparken dikkat ettikleri hususlardan önemli olan 3 tanesini belirtmeleri istenmiş ve böylece harcama yaparken önem verdikleri unsurlar saptanmaya çalışılmıştır. Aşağıdaki tablo 7'de öğrencilerin en çok önem verdikleri unsurlar görülmektedir.

Tablo 7. Satınalmada Dikkat Edilen Faktörlerin Öğrencilere Göre Önem Sırası

Önem sırası Importance order ... → Faktörler Factors ↓	Hiç işaretlenmemiş No signed	Öğrencilerce en önemli Most important for students	Öğrencilerce ikinci derecede önemli (Secondly important for students)	Öğrencilerce üçüncü derecede önemli (Thirdly important for students)	Ağırlık Sayısı Weight Score	Ağırlıklı Sıralama Weighted Order
Kalite	100	255	140	116	1161	2
Uygun Fiyat	59	219	265	68	1255	1
Markalı olması	520	5	19	67	120	7
Modaya uygunluk	524	8	30	49	133	6
İşlevsel olması	422	17	64	108	287	4
Zorunluluk düzeyi	364	94	64	89	499	3
Müşteri tatmini	513	9	19	70	135	5
Satış sonrası hizmet	563	1	9	38	59	8
Diğer	601	3	1	6	17	9

Tablo 7'nin son sütununda en önemli olan 3 hususun sıralaması görülmektedir. Bu sütun diğer sütunlardaki tercihlerin puanlaması sonucu elde edilmiştir. Önemde 1. sıra için 3 puan, 2. sıra için 2 puan, 3. sıra için 1 puan ve hiç önem verilmeyen için 0 puan verilmiştir. Örneğin kalite için bu değer: $100*0 + 255*3 + 140*2 + 116*1 = 1161$ 'dir.

Tablodan da görüleceği gibi öğrencilerin en çok uygun fiyata, daha sonra kaliteye ve üçüncü olarak da zorunlu olup olmadığına önem verdikleri anlaşılmaktadır. Harcamalarda dikkat edilen hususlar açısından erkek öğrenciler ile bayan öğrenciler arasında ikinci derece

dikkat edilen husus (ki-kare=5.665, sig. lev.=0.017) açısından farklılık olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırma örneği kapsamındaki öğrencilerin harcama yapıları itibariyle, orman mühendisliği bölümleri arasında farklılık olup olmadığını araştırmak, karşılaştırmalı analizler yapabilmek için önem arz etmektedir. Bu amaçla hipotez testleri yapılmış ve sonuçlar tablo 8'de bir arada verilmiştir.

Tablo 8'den, öğrenci için ikinci derece önemli olan harcama kalemi, öğrencinin sahip olduğu varlıklar ve öğrenci gelirinin yeterlilik durumu değişkenleri açısından orman mühendisliği bölümleri arasında farklılık olduğu anlaşılmaktadır. Hangi bölümler arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yine iller bazında yapılan değerlendirmeler sonucunda, öğrenci için ikinci derece önemli olan harcama kalemi değişkeni açısından; Trabzon-Artvin (ki-kare=8.603, sig. lev.=0.003) ve Trabzon-Kastamonu (ki-kare=7.106, sig. lev.=0.008) öğrencinin sahip olduğu varlıklar değişkeni açısından; Trabzon-Çankırı (ki-kare=6.426, sig. lev.=0.011) ve Trabzon-Kastamonu (ki-kare=5.710, sig. lev.=0.017), öğrenci gelirinin yeterlilik durumu değişkeni açısından; Trabzon-Çankırı (ki-kare=5.408, sig. lev.=0.020) ve Trabzon-Kastamonu (ki-kare=6.116, sig. lev.=0.013) illeri arasında anlamlı farklılıklar olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 8. Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler Variables	Ki-Kare Değeri Chi-Square Value	Serbestlik Derecesi Degree Of Freedom	Anlamlılık Düzeyi Significance Level
Öğrenci için en önemli harcama kalemi	7.299	3	0.063
Öğrenci için ikinci derece önemli harcama kalemi	13.224	3	0.004
Öğrenci için üçüncü derece önemli harcama kalemi	3.317	3	0.345
Öğrencinin sahip olduğu varlıklar	10.078	3	0.018
Öğrencinin yemek yeri	5.344	3	0.148
Öğrencinin gelirinin yeterlilik durumu	9.497	3	0.023
Öğrencinin alışverişte dikkat ettiği en önemli husus	4.957	3	0.175
Öğrencinin alışverişte dikkat ettiği ikinci önemli husus	1.249	3	0.741
Öğrencinin alışverişte dikkat ettiği üçüncü önemli husus	2.700	3	0.440

Yine araştırmada, diğer parametrik değişkenler açısından, harcama yapısı itibariyle orman mühendisliği bölümleri arasında farklılık olup olmadığını test etmek için hipotez testi yapılmıştır.

Tablo 9'dan da anlaşılacağı üzere söz konusu dört orman mühendisliği bölümü itibariyle gıda, ulaşım ve sigara, içki harcaması değişkenleri ile tercih edilen aylık gelir düzeyi değişkeni açısından istatistiki bakımdan anlamlı farklılıklar vardır. İller bazında gıda harcamaları değişkeni göz önüne alındığında, yapılan LSD testi sonucunda, Trabzon-Artvin (sig. lev.=0.000) ve Trabzon-Çankırı (sig. lev.=0.001) illeri arasında anlamlı farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Ulaşım harcaması değişkeni dikkate alındığında ise, Trabzon-Kastamonu (sig. lev.=0.001) ve Artvin-Kastamonu (sig. lev.=0.046) illeri arasında anlamlı farklılıklar olduğu anlaşılmaktadır. Sigara, içki harcaması değişkeni itibariyle, Trabzon-Artvin (sig. lev.=0.003) ve Artvin-Çankırı (sig. lev.=0.006) illeri arasında anlamlı farklılık vardır. Son olarak tercih edilen aylık gelir düzeyi itibariyle, Trabzon-Artvin (sig. lev.=0.000), Artvin-Çankırı (sig. lev.=0.000) ve Artvin-Kastamonu (sig. lev.=0.000) illeri arasında anlamlı farklılık vardır.

Tablo 9. Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Değişkenler Variables		Kareler Toplamı Sum of Squares	Serbestlik Derecesi Degree of Freedom	Ortalamaların Karesi Mean Square	F Değeri F Value	Anlamlılık Düzeyi Significance Level
Gıda Harcaması	<i>Gruplar arası</i>	6.8E+15	3	2.3E+15	6.503	0.000
	<i>Grup içi</i>	2.1E+17	591	3.5E+14		
	<i>Toplam</i>	2.1E+17	594			
Barınma Harcaması	<i>Gruplar arası</i>	2.2E+15	3	7.2E+14	1.964	0.119
	<i>Grup içi</i>	1.3E+17	354	3.7E+14		
	<i>Toplam</i>	1.3E+17	357			
Ulaşım Harcaması	<i>Gruplar arası</i>	7.3E+14	3	2.4E+14	4.015	0.008
	<i>Grup içi</i>	2.8E+16	461	6.1E+13		
	<i>Toplam</i>	2.9E+16	464			
Giyim Harcaması	<i>Gruplar arası</i>	1.0E+14	3	3.3E+13	0.384	0.764
	<i>Grup içi</i>	1.7E+16	196	8.7E+13		
	<i>Toplam</i>	1.7E+16	199			
Kitap, kırtasiye Harcaması	<i>Gruplar arası</i>	2.3E+14	3	7.6E+13	1.724	0.162
	<i>Grup içi</i>	1.6E+16	365	4.4E+13		
	<i>Toplam</i>	1.6E+16	368			
Sağlık Harcaması	<i>Gruplar arası</i>	1.2E+14	3	4.1E+13	1.734	0.187
	<i>Grup içi</i>	5.7E+14	24	2.4E+13		
	<i>Toplam</i>	6.9E+14	27			
Sigara, içki Harcaması	<i>Gruplar arası</i>	8.8E+14	3	2.9E+14	3.742	0.012
	<i>Grup içi</i>	1.5E+16	192	7.9E+13		
	<i>Toplam</i>	1.6E+16	195			
Sinema, Tiyatro, Spor vs. Harcaması	<i>Gruplar arası</i>	2.0E+14	3	6.8E+13	1.835	0.141
	<i>Grup içi</i>	8.7E+15	234	3.7E+13		
	<i>Toplam</i>	8.9E+15	237			
Tercih Edilen Aylık Gelir Düzeyi	<i>Gruplar arası</i>	7.6E+16	3	2.5E+16	10.042	0.000
	<i>Grup içi</i>	9.6E+17	383	2.5E+15		
	<i>Toplam</i>	1.0E+18	386			

4. SONUÇLAR

Ormanlık eğitiminin kalitesini doğrudan doğruya etkileyen üç ana faktör öğrenci, öğretim elemanı ve eğitim materyalidir. Özellikle yeni orman fakülteleri bu üç unsur açısından yeterli değildir. Ayrıca öğrencilerin çoğunun maddi sorunları vardır. Burs ve krediler son derece yetersizdir. Öğrenciler yurt ve dünya sorunlarına yeteri derecede ilgi göstermemekte, umutsuz, geleceklerine güven duymayan, kaygılı ve rahatsız konumdadırlar.

Öğrencilerin çoğu, köy kültürü ağır basan, fakir olarak nitelenebilecek ailelerin çocuklarıdır. Dolayısıyla azla yetinebilmekte, ellerindeki kaynakları optimuma yakın bir şekilde harcamayı bilebilmektedirler. Fakültelerin bulunduğu illerin nüfusu ve gelişmişlik düzeylerini dikkate aldığımızda da bu durum pek değişmemektedir. Bu genel sonuçlardan sonra araştırmanın özel sonuçlarını da belirtmekte fayda vardır. Bu doğrultuda araştırma kapsamındaki orman mühendisliği bölümlerinde okuyan öğrencilerin;

- % 73.8'i (451) erkek, % 26.2'si (160) bayan'dır. Cinsiyetin dağılımı açısından, Trabzon ilindeki erkek ve bayan öğrenci sayıları, Artvin, Çankırı ve Kastamonu illerinden daha fazladır. Yani bu değişken itibarıyla en yüksek katılım Trabzon ilinden olmuştur.

- Ortalama aile büyüklüğü 5.31 kişi'dir. Bu değer, Trabzon ili için 5.46, Artvin ili için 5.01, Çankırı ili için 5.13 ve Kastamonu ili için 5.44'tür.
- Öğrenimleri süresince ellerine geçen ortalama aylık gelir 87 milyon TL'dir. Bu değer, Trabzon ili için 81, Artvin ili için 100, Çankırı ili için 88 ve Kastamonu ili için de 88 milyon TL'dir.
- % 63.4'ünün ellerine geçen aylık gelirden memnun olmadıkları, yetersiz olduğu saptanmıştır. Elleri geçen aylık gelirden memnun olmayanlar, ayda ortalama 120 milyon TL'yi yeterli bulmaktadırlar. Bu değer Trabzon ili için 110, Artvin ili için 150, Çankırı ili için 110 ve Kastamonu ili için de 120 milyon TL'dir.
- % 40.6 gibi büyük bir oranı köy'de doğmuştur. Erkek öğrencilerin köyde doğma oranı daha yüksektir. Ayrıca, Çankırı'da bu oran Trabzon'dan çok daha düşüktür.
- % 56.1'i Karadeniz Bölgesi'nde doğmuştur. Bunda, araştırma yapılan orman fakültelerinin çoğunluğunun Karadeniz Bölgesi'nde ya da yakın bölgelerde olması muhtemel etkindir. Haliyle Trabzon ve Artvin diğer illerden daha yüksek değere sahiptir.
- Ailelerinin hemen hemen yarısı (% 48.1) şehir merkezinde ve % 49.6 oranında da apartman dairesinde ikamet etmektedirler. Bu değişkenler açısından erkek öğrenciler daha yüksek bir orana sahiptirler.
- Annelerinin % 89.4'ü çalışmamaktadır. Bu oran açısından erkek öğrenciler daha yüksek bir orana sahiptirler. Babalarının ise, % 21.1'i çalışmamaktadır.
- Annelerinin % 43.5'i ilkokul mezunudur. Bu oran açısından erkek öğrenciler daha yüksek bir orana sahiptirler. Babalarının ise, % 30.1'i ilkokul, % 20.9'u lise ve % 24.9'u da üniversite mezunudur.
- Annelerinin % 82.2'si ev hanımıdır. Babalarının ise, % 27.8'i memur, % 25.5'i emekli ve % 13.1'i de serbest meslek sahibidirler.
- % 32.7'si yurttan, % 28.3'ü kirada ve % 27.7'si ailesi ile birlikte kalmaktadır. Yurttan kalanların (devlet ve özel) % 41.5'i ev kiralılarının yüksekliğinden şikayet etmektedirler. % 77.8'i ise yurt şartlarından memnun değildir.
- % 90.8'i boş vakitleri olduğunu beyan etmişlerdir. Boş vakti olanlarının % 42'si boş vaktini evde geçirmektedir. Boş vakti olanlarının % 23.4'ü TV, radyo vs. dinlemekte, % 19.3'ü kitap, dergi, gazete vs. okumakta ve % 13'ü de ders çalışmaktadır.
- Ailelerinin ortalama aylık gelir düzeyi yaklaşık 233 milyon TL'dir. Bu değer, Trabzon ili için 256.7, Artvin ili için 218.3, Çankırı ili için 221.67 ve Kastamonu ili için de 192 milyon TL'dir.
- Ailelerinin % 82.3'ünün gayri menkul sahipliği vardır. Ailelerinin gayri menkul sahibi olanlarının % 53.8'i daire sahibidir.
- Aylık gelirlerini % 58.7 oranında aileden temin ettikleri anlaşılmaktadır. Elde ettikleri geliri % 23 oranında gıda'ya, % 17.9 oranında giyim'e ve % 13.8 oranında da barınmaya harcamaktadırlar. Harcama kalemlerinden ise sırasıyla gıda, barınma ve ulaşım önem verdikleri saptanmıştır.
- % 50.4'ü cep telefonuna, % 11.6'sı bilgisayara, % 4.9'u yatırım araçlarına sahiptir. % 28.3'ü de bu gibi araçların hiçbirisine sahip değildir. Bu araçlara sahiplik açısından Trabzon ili, Artvin, Çankırı ve Kastamonu illerinden daha yüksek değerlere sahiptir.
- % 37.5'i öğle yemeklerini evde, % 30.9'u kantinde ve % 21.4'ü de yemekhanede yediklerini belirtmişlerdir.
- Alışverişlerde en çok sırasıyla uygun fiyata, kaliteye ve zorunluluk düzeyine dikkat ettikleri saptanmıştır.

5. KAYNAKLAR

- CHURCHILL, GILBERT A. Jr., 1995: Marketing Research: Methodological Foundations, The Dryden Press, Sixth Edition, USA.
- ÇAĞLAR, Y., 1999: Meşeler Artık Gövermeli, s. 19, Ankara.
- ERCAN, M., 1995: Bilimsel Araştırmalarda İstatistik, Orman Bakanlığı, Kavak ve Hızlı Gelişen Tür Orman Ağaçları Araştırma Müdürlüğü, Çeşitli Yayınlar Serisi No: 6, İzmit.
- ERYILMAZ, A. Y., 1993: Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi'nin Kuruluşu ve Eğitim-Öğretim Etkinliklerinin Tarihsel Gelişimi, KTÜ, Orman Fakültesi Yayın No: 20, s. 1-3, Trabzon.
- GERAY, U., 1989: Ormancılığın Çağdaş Çerçevesi, İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 39, Sayı 4, 17-27, İstanbul.
- GERAY, U., 1993: Ormancılıkta Eğitim Reformu, 1. Ormancılık Şürası, T.C. Orman Bakanlığı Yayın No: 006, Cilt 2, 454-460, Ankara.
- GÜMÜŞ, C., 2000: Ormancılık Politikası, KTÜ Orman Fakültesi Ders Notları, Yayın No: 62, s. 205, Trabzon.
- KALIPSIZ, A., 1988: İstatistik Yöntemler, İ.Ü. Orman Fakültesi Yayın No: 394, Doyuran Matbaası, İstanbul.
- KURTULUŞ, K., 1989: İşletmelerde Araştırma Yöntembilimi (Araştırma Yöntemleri), İşletme Fakültesi Yayın No: 210, s. 53-60, İstanbul.
- OKYAY, E. ve KARAFAKIOĞLU, M., 1977: Yüzyüze ve Posta İle Anket Metotları ve Bazı Tavsiyeler, Pazarlama Dergisi, Yıl 2, Sayı 3, İstanbul.
- SARIBAŞ, M., 2001: Çağdaş Ormancılık Eğitimi, 1. Ulusal Ormancılık Kongresi, 267-276, Ankara.
- SPSS, 1995: Statistical Package For Social Sciences, Release 7.0.